

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS LAISVŲJŲ EKONOMINIŲ ZONŲ PAGRINDŲ
ISTATYMO NR. I-976 8 PAKETIMO STRAIPSNIŲ ISTATYMO PROJEKTO NR. XIII-P-4636(2)“ (TOLIAU – LR V NUTARIMAS) DERINIMO
PĄŽYMA**

2020-04-28 raštas Nr. Nr. 20428-1

Lietuvos laisvųjų ekonominių zonų asociacijos pastabos

Pastaba	Pozicija	Argumentai
Norime pastebėti, kad dėl Įstatymo projekte numatomo LEZ pagrindų įstatymo 8 str. keitimo buvome inicijavę susitikimą ir diskusiją su EIM, Aplinkos ministerijos ir VŠĮ Investuok Lietuvoje atstovais. Susitikimo metu visi, įskaitant ir Aplinkos ministeriją, aiškiai priarė, kad esama, daugiau nei 20 metų nekeista LEZ pagrindų įstatymo 8 str. formulotė, yra pasenusi, ydinga ir reikalauja pokyčių. Netgi buvo išsakyta, kad ji tikrai nebeatspindi esamų rinkos, verslo ir technologinių realiųjų, ji neteisinga ir nedelsiant tobulintina. Todėl, mums itin nustebino tiek EIM, tiek Aplinkos ministerijos pozicija be jokių pasiūlymų nepriarti ir atmesti siūlomą LEZ pagrindų įstatymo 8 str. pakeitimo siūlymą.	Atsižvelgti iš dalies	Pažymėtina, kad 2020 m. vasario 13 d. Ekonomikos ir inovacijų ministerijoje vykusiame susitikime su Lietuvos laisvųjų ekonominių zonų asociacija ir Aplinkos ministerijos atstovais buvo <u>vieningai sutarta, kad LEZ neturėtų būti vykdoma aplinkai pavojinga veikla</u> . Susitikimo metu taip pat buvo pristatyti ir aptarti Laisvųjų ekonominių zonų pagrindų įstatymo (toliau – LEZPJ) taikymo ir tikslinimo klausimai. Kartu pažymėtina, kad po minėto susitikimo Ekonomikos ir inovacijų ministerija kartu su Aplinkos ministerija darbo tvarka suderino LEZPJ 8 str. 1 d. 1, 2 ir 3 p. galimus pakeitimus, kurių pagrindų galėtų būti formuluojamos analogiškos nuostatos naujos redakcijos LEZPJ, ir apie tai informavo Lietuvos laisvųjų ekonominių zonų asociaciją. 2020 m. kovo 17 d. raštu Nr. (23.10-71)-3-986. Siūlomų galimų pakeitimų tikslas buvo ne atsakyti ribojimų dėl pavojingos veiklos iš esmės ar juos griežinti – tikslas buvo galiojančio LEZPJ pagrindų įstatymo nuostatas suderinti su kitų galiojančių teisės aktų nuostatomis (suvienodinti sąvokas, aiškiai nustatyti taikymo sritį ir pan.). Todėl, įvertinusi Seime pateiktą įstatymo projektą, Ekonomikos ir inovacijų ministerija priitaria projekto aiškinamajame rašte nurodytai parengimo priežastčiai („Lietuvos Respublikos laisvųjų ekonominių zonų pagrindų įstatymo 8 straipsnio 1–3 punktuose laisvosios ekonominės zonos (LEZ) numatoma draudžiama veikla, susijusi su kenksmingu poveikiu aplinkai ar kitomis aplinkai pavojingomis medžiagomis, tačiau nėra nurodoma aiški tokios veiklos apibrėžtis, nes šios sąvokos naudojamos skirtinguose kontekstuose.“). Tačiau Ekonomikos ir inovacijų ministerija nepriitaria projekte nurodomam įstatymo projekto tikslui („dėl procesų modernizavimo būtina įgyvendinti įstatymo projekte numatytus pakeitimus, kurie leistų anksčiau laikytinas pavojingas medžiagas aplinkai ar žmonių sveikatai naudoti LEZ įmonių veikiančiuose procesuose, jei yra įvertinama, kad galima užtikrinti visišką pavojaus panaikinimą.“), t. y. iš LEZPJ išbraukti nuostatas, kad LEZ įmonėms yra draudžiama ūkinė komercinė veikla, susijusi su kenksmingu poveikiu aplinkai, pavojingų ir radioaktyviųjų medžiagų gamyba, perdirbimu, laikymu, nukenksminimu, taip pat aplinkai pavojingų medžiagų gamyba, deginimu.

<p>Primename, kad pagal esamą LEZ pagrindų įstatymo 8 str. formulotę „pavojinga medžiaga“, kurios netgi laikymas yra draudžiamas LEZ, yra dažnai ir pramonėje ir jo gamybinuose procesuose naudojamos medžiagos.</p> <p>Kaip ne kartą pabrėžėme, priėmus naują PAV įstatymo redakciją ir paliekant esamą LEZPĮ įstatymo redakciją yra Lietuvos LEZ praktiškai tampa negalimi net ir baldų, kai kurie maisto pramonės, energijos šaltinių, kiti gamybiniai investiciniai projektai, bei esamų plėtra.</p> <p>Po 1996 metų (kuomet buvo priimta ir iki šiol galioja norima keisti LEZ pagrindų įstatymo 8 str. nuostata), buvo priimti nauji ir tobulėsnai tiek nacionaliniai, tiek Europos Sąjungos teisės aktai, kurie sudaro sąlygas įsitikinti planuojamos ūkinės veiklos, taršos ir gamybinų procesų saugumu. Be to, šių procesų metu galima pareikalausti, kad planuojamos veiklos vykdytojas pritaikytų tokias priemones, kad saugumas būtų užtikrintas, grėsmė sumažinta. Galų gale, atliktas visas poveikio aplinkai ir visuomenės sveikatai vertinimo procedūras galima nutarti, kad tokia veikla LEZ negalima, nes nėra užtikrinamas pakankamas saugumas. Tačiau, visa tai reglamentuoja atskiri, konkretūs ir specialią funkciją turintys teisės aktai. Tuo tarpu juos įgyvendina specialias žinias turintys specialistai, ekspertai bei vertintojai.</p> <p>PAV ar kitame panašiam procese visuomet dalyvauja visuomenė, ekspertai, institucijos, todėl jų visuomenės dalyvavimas ir Nutarimo projekte minimos Orhuso konvencijos 8 str. reikalavimų išlaikymas yra absoliučiai užtikrinamas. Jokiu būdu negalima teigti, kas Įstatymo projekto keitimas pažeidžia Orhuso konvenciją.</p>	<p>Neatsižvelgti</p>	<p>Kaip jau minėta pirmiau, Ekonomikos ir inovacijų ministerija sutinka, kad šiuo metu galiojančio LEZPĮ 8 str. veiklos apibrėžtys „kenksmingas poveikis aplinkai“, „pavojinga medžiaga“ ir pan. yra tikslingos ir jas būtina suderinti su galiojančių teisės aktų nuostatomis. Ekonomikos ir inovacijų ministerija šiuo metu rengia LEZPĮ pakeitimo projektą (nauja redakcija), kuriame, be kita ko, bus įvertintas ir 8 str. nustatytas teisinis reguliavimas.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad PAV įstatymas planuojamoms ūkinėms veikloms taikomas vienodai nepriklausomai nuo to, kokioje teritorijoje ūkinė veikla yra planuojama: LEZ ar bet kokioje kitoje teritorijoje. Tačiau atskiri įstatymai gali nustatyti ir (arba) nustato tam tikrus ribojimus dėl ūkinės veiklos vykdymo. Tokiu atveju, pagal Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 3 str. 5 d., kai planuojama ūkinė veikla tiesiogiai uždrausta įstatymais, tokios planuojamos ūkinės veiklos atranka dėl poveikio aplinkai vertinimo ar poveikio aplinkai vertinimas negali būti atliekami.</p> <p>Kartu manome, kad LEZPĮ 8 str. 1 d. nustatyti ribojimai ūkiniai komercinei veiklai yra proporcingi tiek LEZ steigimo tikslams, tiek visuomeniniams ir valstybės aplinkosauginiams tikslams.</p>
<p>Suprantama, kad LEZ esanti infrastruktūra (keliai, gatvės, vandentiekio, nuotekų tinklai) gali būti perduoti tik tiems asmenims, kurie vykdo su tokia infrastruktūra susijusią veiklą ir teikia viešąsias paslaugas. Jokiu būdu būdu tai nebūtų perduodama, pavyzdžiui, švietimo ar sveikatos priežiūros</p>	<p>Neatsižvelgti</p>	<p>Pažymėtina, kad nei iš Lietuvos laisvųjų ekonominių zonų asociacijos siūlomo naujo LEZPĮ 21 str. pakeitimo nuostatų, nei iš aiškinamojo rašto nuostatų nėra aišku, kuo remiantis infrastruktūros objektai turėtų būti perduoti valstybės (savivaldybės) ar atitinkamas viešąsias paslaugas teikiančioms įmonėms nuosavybės teise. Taip pat nėra</p>

<p>višasias paslaugas teikiančioms įstaigoms. Aisizvelgiant į tai, kad savivaldybių lygmenyje egzistuoja skirtingos viešųjų paslaugų (vandentiekio, nuotekų tvarkymo, gatvių priežiūros) teikimo praktikos, Įstatymo projektu buvo siekiama palikti veiksmų laisvę savivaldos institucijoms spręsti, kas – savivaldybė ar jos kontroliuojamos vandentiekio ar kelių priežiūros įmonės – perimtų infrastruktūrą savo nuosavybėn ir priežiūron.</p> <p>Manome, kad Įstatymo projekto siūloma pakeisti LEZ pagrindų įstatymo 21 str. 2 d. gali būti keičiama taip:</p> <p>„2. Zonoje esantys infrastruktūros objektai zonos valdymo bendrovės prašymu yra neatlygintinai perduodami valstybės (savivaldybės) ar atitinkamas viešąsias paslaugas teikiančių įmonių nuosavybei. Statiniai ir infrastruktūros objektai, esantys valstybės (savivaldybės) nuosavybėje, gali būti išnuomoti arba perduoti zonos valdymo bendrovei.“</p>		<p>aisku, kokia tvarka infrastruktūros objektai būtų perduodami ir kurios valstybės (savivaldybių) institucijos turėtų įgaliojimus toki perdavimą atlikti.</p> <p>Taip pat įstatymo projekto aiškinamajame rašte kalbama apie „dalį infrastruktūros, kuria naudojasi ne tik zonos įmonės, bet ir kiti tretieji asmenys“, tačiau iš siūlomo naujo projekto teksto toks tikslas nėra matomas, nes nurodoma visi LEZ esantys infrastruktūros objektai. Todėl manytina, kad toks reguliavimas neatitinka projekto tikslo ir nepagrįstai išplečia reguliavimo sritį, kuria LEZ valdymo bendrovėms sudaroma galimybė piktnaudžiauti neaiškiu teisiniu reguliavimu.</p>
--	--	--

Energetikos ministras,
taiklinai einantis ekonomikos
ir inovacijų ministro pareigas

Žygmantas Vaičiūnas
2020-05-12